

Paastuaeg: tee ülestõusmispühadeni

„Paastuajal tuletab Kirik meile taas meelde vajadust uuendada oma südant ja tegusid, et saaksime taas avastada paasamüsteeriumi keskse tähtsuse, naasmise igavese Armastuse juurde.“ Artikkel kristliku elu kohta.

16.03.2022

„Anna meile, Issand, õige meelelaad, et neid ohvreid tuua, sest nendega tähistame selle auväärse ja püha aja algust.“ [\[1\]](#) Juba paastu esimesest

pühapäevast alates tähistab liturgia otsustavalt tuhkapäevaga algava neljakümne päeva iseloomu.

Paastuaeg on kogu meie elu kokkuvõte, mis on „pidev tagasipöördumine meie Isa Jumala majja.” [2] See on tee paasamüsteeriumi, meie Issanda surma ja ülestõusmise juurde, ajaloo ja iga naise, iga mehe raskuskeskme juurde: tagasipöördumine igavese Armastuse juurde.

Paastuajal tuletab Kirik meile taas meelde vajadust uuendada oma südant ja tegusid, et saaksime taas avastada paasamüsteeriumi keskse tähtsuse, naasmise igavese Armastuse juurde. Peame taaskord andma end Jumala kätte, et „kasvatada arusaamist Kristuses peidetud rikkustest ja saavutada väärilise käitumisega nende mõju.” [3]

„Milline kummaline võime on inimesel unustada isegi kõige imelisemad asjad, harjuda salapäraga. Tuletagem endale sel paastuajal meelde, et kristlased ei saa olla pealiskaudsed. Olles täielikult hõivatud oma igapäevatööga . . . peame olema samal ajal täielikult hõivatud Jumalaga, sest me oleme Jumala lapsed.” [4] Seetõttu tahame nendel päevadel oma palves mõelda pöördumise vajadusele, suunata oma sammud meie Issanda poole ja puhastada oma südameid, võttes omaks psalmisti hüüde: „*Cor mundum crea in me, Deus, et spiritum firmum innova in visceribus meis*; Loo mulle, Jumal, puhas süda, ja uuenda mu sees kindel vaim!” [5] Need sõnad pärinevad psalmist *Miserere*, mida Kirik meile sel liturgilisel hooajal sageli pakub ja mida püha Josemaría nii sageli luges.

Iisraeli tee läbi kõrbe

Paastuajal on sügavad juured erinevates päästeajaloo võtmeepisoodides, mis on ka meie enda ajalugu. Üks neist on kõrbe ületamine Valitud Rahva poolt. Need nelikümmend aastat olid iisraellaste jaoks katsumuste ja kiusatuste aeg. Issand Jumal saatis neid kogu aeg ja pani neid mõistma, et nad peavad lootma ainult temale, pehmendades nende kiviste südamete karedust. [6] See oli pidevate armude aeg. Kuigi inimesed kannatasid, oli Jumal ise see, kes lohutas ja juhatas neid Moosese sõnade kaudu, toitis neid manna ja vuttidega ning andis neile vett Meriba kaljul. [7]

Kui olulised on meie jaoks õrnusega täidetud sõnad, millega Jumal juhtis iisraellasi nende pika teekonna tähenduse üle järele mõtlema! *Ja tuleta meelde kogu teekonda, mida Issand, su Jumal, sind on lasknud käia*

*need nelikümmend aastat kõrbes, et
sind alandada, et sind proovile panna,
et teada saada, mis on su südames:
kas sa pead tema käske või mitte!
Tema alandas sind ja laskis sind
nälgida, ja ta söötis sind mannaga,
mida ei tundnud sina ega su vanemad,
et teha sulle teatavaks, et inimene ei
ela üksnes leivast, vaid inimene elab
kõigest, mis lähtub Issanda suust. [8]*

Issand pöördub täna nende sõnadega
ka meie poole, kes me elukõrbes
kogeme iga päev väsimust ja
probleeme, ent puutume kokku ka
Jumala isaliku hoolitsusega.
Mõnikord jõuab tema hoolitsus
meieni pereliikmete ja sõprade
omakasupüüdmatu abi kaudu ja
mõnikord hea tahtega inimestelt,
keda me ei pruugi isegi tunda. Oma
salapärasel viisil juhatab Jumal meid
vähehaaval oma südamesse, tõelisele
tõotatud maale: *Praebe, fili mi, cor
tuum mihi... Anna, mu poeg, oma*

*süda mulle ja su silmad tundku head
meelt mu teest. [9]*

Paljud iisraellaste väljarände
episoodid nägid ette tulevasi
sündmusi. Mitte kõik, kes olid sellel
esimesel palverännakul läbi kõrbe, ei
sisenenud Töötatud Maale. [10]

Seetõttu leinab Heebrea kirja
kirjutaja 94. psalmi tsiteerides rahva
mässu ja tähistab samal ajal uue
väljarände saabumist: *Nii jääb nüüd
võimalus, et mõned saavad sinna
sisse. Ja et need, kellele evangeeliumi
esimalt kuulutati, ei ole sinna sisse
saanud oma sõnakuulmatuse pärast
-,siis ta määrab jälle ühe päeva
tänapäevaks, kui ta nii pika aja
pärast Taaveti kaudu ütles, nõnda
nagu varem on öeldud: „Täna, kui te
kuulete tema häält, ärge tehke oma
südannt kõvaks!” [11]* Selle „täna” avas
Kristus. Oma lihakssaamise, oma elu
ja kirkastumisega juhatab meie
Issand meid lõplikule väljarändele,
mille käigus töötused täituvad

täielikult. Ta teeb meile koha taevas;
*nii on siis Jumala rahva hingamisaeg
alles ees, sest kes läheb tema
hingamisse, see hingab ka ise oma
tegudest, nii nagu Jumal oma
tegudest. [12]*

Kristuse tee läbi kõrbe

Paastuaaja esimese pühapäeva
evangeelium näitab meile Jeesust,
kes meiega solidaarsena lasi end oma
neljakümne kõrbes veedetud päeva
lõpus kiusatusse viia. Tema võit
Saatana üle täidab meid lootusega ja
paneab meid mõistma, et koos Temaga
võime ka meie siseelu lahingutes
võita. Meie kiusatused meid siis
enam ei häiri, vaid need muudetakse
võimalusteks end paremini tundma
õppida ja Jumalast rohkem kinni
hoida. Avastame, et mugava elu
ideaal on tõelise õnne miraaž, ja
mõistame koos püha Josemaríaga, et
„tõenäoliselt peame taas muutuma,
olema lojaalsemad ja alandlikumad,

et muutuksime vähem isekaks ja
laseks Kristusel endas kasvada, sest
*Tema peab kasvama, aga mina pean
kahanema (Jn 3:30).*” [13]

Meie isikliku hapruse kogemus ei
tohiks viia hirmuni, vaid pigem
alandliku palveni, mis aktiveerib
meie usku, lootust ja armastust:
„Võta minult ära, Issand, kõik, mis
mind sinult ära võtab,“ võime öelda,
nagu püha Josemaría sageli tegi. [14]
Jeesusega koos olles leiame jõudu
kiusatus kindlalt tagasi lükata,
keeldudes dialoogist. „Pane tähele,
kuidas Jeesus vastab. Ta ei suhtle
saatanaga, nagu Eeva maises
paradiisis oli teinud. Jeesus... valib
varjupaiga Jumala Sõnas ja vastab
selle Sõna väega. Pidagem meeles
seda: kiusatuse, meie kiusatuste
hetkel ei saa Saatanaga vaielda. Meie
kaitse peab alati olema Jumala Sõna!
Ja see päästab meid.” [15]

Paastuaaja teisel pühapäeval kuulutatud Issandamuutmise lugu tugevdab meie veendumust, et võit on meie piiratusest hoolimata kindel. Ka meie saame osa Jeesuse auhiilgusest, kui ühineme oma igapäevaelus tema ristiga. Seetõttu peame oma usku toitma, nagu näeme evangeeliumi stseenides, mida liturgia meile iga kolme aasta järel paastuaaja viimastel pühapäevadel esitab. Esiteks näeme Samaaria naist, kes võidab patu, et tunnistada Jeesust Messiaks, kes kustutab Püha Vaimu elava veega tema armastusejanu. [16] Seejärel sünnist saati pime mees, kes tunnistab Kristust maailma valguseks, kes saab võitu teadmatuses, samas kui need, kes arvasid end nägevat, jäävad pimedaks. [17] Ja Laatsarus, kelle ülestõusmine tuletab meile meelde, et Jeesus on tulnud meile uut elu tooma. [18] Vaadeldes neid stseene veel ühe inimesena seal, pühakute abiga, leiame lisaressursse oma

isiklikuks palveks ja saavutame Jumala tugevama kohalolu, mida me nendel päevadel otsime.

Meie meeleparandustee poegade ja tütardena

Paastuaaja kolmanda pühapäeva päevapalve tutvustab selle hooaja meeleparanduslikku tähendust: „Oo Jumal, kogu halastuse ja headuse looja, kes Sa paastu, palve ja almuseandmisega oled näidanud meile ravimit patu vastu, vaata armuliselt meie alandlikkuse tunnistamist, et meie, keda südametunnistus süüdistab, saaksime alati ülendatud sinu halastusest.” Alandlikkusega, mis tuleb teadmisest, et oleme patused, palume koos kogu Kirikuga Jumala isaliku halastuse eestkostet: tema armastavat pilku meie eludele ja tema tervendavat andestust.

Liturgia õhutab meid
pöördumisprotsessi isiklikult ette
võtma, kutsudes meid tegema oma
elus ruumi traditsioonilistele
patukahetsustavadele. Need tavad
väljendavad muutust meie suhetes
Jumalaga (palve), teistega (almus) ja
iseendaga (paastumine). [19] See on
„meeleparandusvaim”, mille kohta
püha Josemaría tõi nii palju praktilisi
näiteid: „Meeleparandus tähendab
hoida hoolikalt kinni päevaplaanist,
mille oled endale seadnud . . . Sa
parandad meelt, kui hoiad
armastavalt kinni oma
palvetamisplaanist, hoolimata sellest,
et oled väsinud, tüdinud või
ükskõikne. Meeleparandus tähendab
suhtuda alati teistesse suure
armastusega . . . Meeleparandus
seisneb selles, et kannatame
heatujuliselt päeva jooksul tekkinud
tuhandeid väikeseid vastuolusid . . .
et sööme tänulikult kõike, mida meile
pakutakse, ilma kapriisideta.” [20]

Samas teame, et pelgalt välised teod ei loe midagi ilma Jumala armuta. Ilma tema abita ei saa me samastuda Kristusega: *quia tibi sine te placere non possumus*, „sest ilma sinu abita ei saa me sulle meeldida.” [21]

Püüame siis tema abiga teha neid tegusid salaja, kus neid näeb ainult meie Isa Jumal. [22] Püüame oma kavatsust sageli parandada, et püüelda usinamalt tema au ja kõigi meeste ja naiste pääste poole.

Apostel Johannes kirjutas: *kes ei armasta oma venda, keda ta näeb, ei suuda armastada Jumalat, keda ta ei ole näinud*. [23] Need sõnad kutsuvad meid oma südametunnistust hoolikalt uurima, sest armastuse kahte poolt on võimatu lahutada. Kui me teame, et oleme alati Jumala pilgu all, siis meie Jumala lapseks olemise tunne imbub meie siseellu ja apostolaati usaldavama, lapselikuma kahetsusega ning siira eneseandmisega meid

ümbritsevatele, meie peredele,
kolleegidele tööl, sõpradele.

Meie meeleparandustee sakramentide kaudu

Meie igapäevases võitluses patu
korratuse vastu on meeleparanduse
ja Armulaua sakramendid ka
privilegeeritud hetked. On loogiline,
et meie sisemine meeleparandus
täiustub pihisakramendi läbi. Palju
sõltub patukahetseja meelelaadist,
kuigi peategelane on Jumal, kes
suunab meid pöördumisele. Selle
sakramendi – ühe Jumala tõelise
meistriteo – kaudu [24] võime tajuda,
kuidas ta ammutab head isegi meie
langenud vabadusest. Püha
Josemaría selgitas meie rolli nii:
„Soovitan teil kõigil erilise
pühendumisena. . . teha palju
kahetsustegusid. Ja selle
pühendumuse väliseks, praktiliseks
ilminguks on eriline kiindumus
meeleparandussakramendi vastu,

[25] milles „me riietame end Jeesuse Kristuse ja tema teenetega.” [26]

Paastuaeg on suurepärane hetk, et kasvatada seda erilist kiindumust pihi vastu, praktiseerides seda ennekõike ise ja seejärel rääkides sellest paljudele teistele.

Pärast absolutsiooni, mille preester annab Jumala nimel, soovitab rituaal ilusat lõpupalvet patukahetseja vabastamiseks: „Meie Issanda Jeesuse Kristuse kannatus, pühima Neitsi Maarja ja kõigi pühakute eestpalve, kõik see, mis iganes head sa teed ja kannatusi kannatad, parandagu sinu patud, aidaku sul kasvada pühaduses ja tasugu sulle igavese eluga. Mine Jumala rahus.” [27] See on vana palve, milles preester palub Jumalal laiendada sakramendi mõju kogu kahetseja elule, tuletades meile meelde selle mõju allikat: süütu Ohvri ja kõigi pühakute teeneid.

Nagu juhtus tähendamissõnas
noorema pojaga, lubatakse meid
pärast seda, kui meie Isa Jumal meid
embab, pidusöögile. [28] Millist
rõõmu pakub meile tõeliselt puhas
olemine, kui võtame osa Armulauast!
„Armasta meie Issandat väga. Hoia ja
kasvata oma hinges tungivat soovi
armastada Teda rohkem. Armasta
Jumalat just nüüd, kui võib-olla üsna
paljud, kes hoiavad Teda oma käes, ei
armasta Teda, vaid pigem kohtlevad
teda halvasti ja jätavad Ta
hooletusse. Hoolitse Issanda eest
hästi, Pühal Missal ja kogu päev.” [29]

Liturgia kaudu kutsub Kirik meid
innukalt paastuaja teekonnale. Ta
kutsub meid üles võtma sageli vastu
sakramente, mõtisklema tõsiselt
Jumala Sõna üle, tegema
meeleparandustegusid – tehes seda
rõõmsameelsusega, mida eriti
rõhutatakse paastuaja 4. pühapäeval:
Laetare Jerusalem! [30] Need tavad
puhastavad meie hinge ja

valmistavad meid ette pühendunult
osa võtma Suure Nädala
pühitsemistest, mil elame uuesti läbi
Jeesuse maapealse aja
kulminatsioonihetki. „Meil tuleb
endil Jeesuse elusse ja surma
siseneda. Suretamise ja heastamise
läbi surra, et Kristus meis Armastuse
läbi elaks. Ning nõnda mine Kristuse
jälgedesse astuda, et saada kõikide
inimeste kaaslunastajaks.” [31]
Pattudest hästi puhastatuna ja
mõtiskledes, kuidas Jeesus andis oma
elu meie eest, avastame taas rõõmu
päästest, mille Jumal toob: *redde mihi
laetitiam salutaris tui*, „Anna mulle
tagasi rõõmustus sinu päästest.” [32]

[1] Missaraamat, paastuaja 1.
pühapäev, palve ohvriandide kohal.

[2] Püha Josemaría, *Kui Kristus on
möödumas*, 64.

[3] Missaraamat, paastuaja 1.
pühapäev, päevapalve.

[4] *Kui Kristus on möödumas*, 65.

[5] *Ps* 51:12.

[6] Vrd 5 *Ms* 8:2-5.

[7] Vrd 2 *Ms* 15:22-17:7.

[8] 5 *Ms* 8:2-3.

[9] *Õp* 23:26.

[10] Vrd 4 *Ms* 14:20 ff.

[11] *Hb* 4:6-7; vrd *Ps* 95:7-8.

[12] *Hb* 4:9-10.

[13] *Kui Kristus on möödumas*, 58.

[14] Püha Josemaría, märkmed
koosviibimiselt, 18. oktoober 1972.

[15] Paavst Franciscus, *Angelus*, 9.
märts 2014.

[16] Vrd *Jh* 4:5-42 (paastuaja 3. pühapäev, aasta A).

[17] Vrd *Jh* 9:1-41 (paastuaja 4. pühapäev, aasta A).

[18] Vrd *Jh* 11: 1-43 (paastuaja 5. pühapäev, aasta A).

[19] Vrd *Katoliku Kiriku Katekismus*, 1434.

[20] Püha Josemaría, *Jumala sõbrad*, 138.

[21] Laupäev, paastuaja 4. nädal, päevapalve.

[22] Vrd *Mt* 6:6.

[23] *1 Jh* 4:20.

[24] Vrd *Katoliku Kiriku Katekismus*, 1116.

[25] Püha Josemaría, jutlusest võetud märkmed, 26. aprill 1970.

[26] Püha Josemaría, *Tee*, 310.

[27] Meeleparanduse riitus, nr 104.

[28] Vrd *Lk* 15:22-24.

[29] Püha Josemaría, *Sepikoda*, 438.

[30] Missaraamat, paastuaja 4. pühapäev, algussalm (vrd *Js* 66:10).

[31] Püha Josemaría, *Ristitee*, 14. peatus.

[32] *Ps* 51:14.

Alfonso Berlanga

.....